

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica Grada Vukovara 14
10000 Zagreb

+

Zagreb, 26. srpnja 2019.

PRIJEDLOG IZMJENA I DOPUNA
MREŽNIH PRAVILA PLINSKOG DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA
- popratni dokument uz savjetovanje sa zainteresiranom javnošću -

Na sjednici Upravnog vijeća održanoj 29. svibnja 2018. godine Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje: HERA) donijela je Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava („Narodne novine“, broj 50/18) (dalje: Mrežna pravila), a koja su stupila na snagu 9. lipnja 2018. godine.

Mrežnim pravilima uređuje se, između ostalog, razvoj, građenje i održavanje distribucijskog sustava, upravljanje distribucijskim sustavom, povezivanje s ostalim dijelovima plinskog sustava, priključenje na distribucijski sustav, sadržaj uredno podnesenog zahtjeva za priključenje, ugovorni odnosi i opći uvjeti korištenja distribucijskog sustava, uvjeti za primjenu ograničenja ili prekida isporuke plina, postupci utvrđivanja i obračuna neovlaštene potrošnje plina, naknada štete, objava podataka i razmjena informacija, izrada i ažuriranje standardnih profila potrošnje i mjerna pravila.

Dosadašnja primjena Mrežnih pravila, kao i izmjene određenih zakonskih i podzakonskih akata, ukazali su na potrebu za dopunama i izmjenama Mrežnih pravila. Naime, određene odredbe izmijenjene su kako bi se unaprijedilo postupanje operatora sustava i korisnika distribucijskog sustava te kako bi se doradile dosadašnje odredbe da budu što razumljivije i jasnije.

Odlukom HERA-e o određivanju predviđajuće strane u Republici Hrvatskoj, od 31. ožujka 2017. godine i u skladu s obvezama iz Uredbe Komisije (EU) br. 312/2014 o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža (dalje: Uredba BAL), kao predviđajuća strana određen je operator transportnog sustava, PLINACRO d.o.o. Predviđajuća strana odgovorna je za predviđanje količina plina koje preuzima korisnik transportnog sustava koji nema dnevnih mjerenja, kao i za raspodjelu utvrđenih količina plina, te je dužna razviti i primijeniti metodologiju za predviđanje preuzetih količina plina za obračunska mjerna mjesta bez dnevnih mjerenja. S tim u vezi, operator transportnog sustava (dalje: OTS) izradio je Prijedlog izmjena i dopuna Mrežnih pravila transportnog sustava (javno savjetovanje koje provodi operator transportnog sustava dostupno je na <http://www.plinacro.hr/default.aspx?id=1089>), a koji propisuje novu metodologiju za predviđanje

preuzimanja plina i raspodjelu utvrđene energije plina na izlazima iz transportnog sustava. Implementacijom navedene metodologije u Mrežna pravila transportnog sustava („Narodne novine“, broj 50/18 i 31/19) dolazi do potrebe za izmjenama u procesu zaduženja i odgovornosti uključenih sudionika te je stoga potrebno uskladiti i Mrežna pravila kojima se propisuju odgovornosti sudionicima plinskog sustava.

Također, Zakonom o tržištu plina („Narodne novine“, broj 18/18) OTS-u je propisana obveza uspostave i osiguranja rada sustava za praćenje parametara kvalitete plina te održavanja parametara kvalitete plina u skladu sa standardnom kvalitetom plina. Radi daljnjeg unaprjeđenja nadzora i upravljanja transportnim sustavom, a u cilju osiguranja sigurne i pouzdane opskrbe plinom, OTS Prijedlogom izmjena i dopuna Mrežnih pravila transportnog sustava uvodi novi sustav utvrđivanja i praćenja kvalitete plina korištenjem plinskih procesnih kromatografa. Prijedlogom implementacije novog sustava kontinuiranog uzimanja uzoraka putem kromatografa na mjestima uzorkovanja i relevantnim mjestima uzorkovanja od strane OTS-a dolazi do izmjena zaduženja i odgovornosti operatora distribucijskih sustava (dalje: ODS) i organizatora zatvorenih distribucijskih sustava te je predviđene promjene potrebno implementirati i u Mrežna pravila.

Nadalje, u travnju 2019. godine na snagu su stupili Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 39/19) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji („Narodne novine“, br. 39/19), kojima se mijenjaju postupci utvrđivanja uvjeta priključenja (energetskih uvjeta) i posebnih uvjeta. Stoga se Prijedlogom izmjena i dopuna Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava (dalje: Prijedlog izmjena i dopuna Mrežnih pravila) provodi usklađivanje pravila o priključenju i pravila o utvrđivanju posebnih uvjeta s navedenim zakonskim izmjenama.

U nastavku slijedi detaljan opis promjena koje se predviđaju Prijedlogom izmjena i dopuna Mrežnih pravila.

1) MODEL PREDVIĐANJA PREUZIMANJA PLINA I NOVI MODEL RASPODJELE ENERGIJE PLINA

Cilj uvođenja nove metodologije za predviđanje preuzimanja plina i raspodjelu utvrđene energije plina od strane OTS-a je usklađivanje postojeće prakse pružanja informacija za uravnoteženje korisnicima transportnog sustava s odabranim modelom informiranja iz Uredbe BAL te unaprjeđenje modela raspodjele energije plina izmjerene na izlazima iz transportnog sustava koji su ujedno ulazi u distribucijske sustave. Navedena metodologija za predviđanje preuzimanja plina i raspodjelu utvrđene energije plina na izlazima iz transportnog sustava sadrži model raspodjele energije plina isporučene iz transportnog sustava u distribucijske sustave, po pojedinom opskrbljivaču u pojedinoj bilančnoj skupini, a uzevši u obzir dnevna mjerenja i koeficijente udjela obračunskih mjernih mjesta bez dnevnog mjerenja u ukupno isporučenoj energiji plina u pojedino distribucijsko područje. U postupku raspodjele ključna je uloga ODS-a koji su odgovorni za ažurnost i raspoloživost podataka o svim obračunskim mjernim mjestima u registru obračunskih mjernih mjesta (dalje: ROMM) kojeg

organizira i vodi operator tržišta plina, kao i za dostavljanje podataka o dnevnoj potrošnji obračunskih mjernih mjesta s dnevnim mjerenjem u ROMM, a koji su osnova za primjenu novog modela raspodjele.

U skladu s navedenim, bilo je potrebno prilagoditi i uskladiti Mrežna pravila, a radi omogućavanja izračuna raspodjele energije plina preuzete u distribucijski sustav. S tim u vezi, u članku 13. Mrežnih pravila predlaže se uvođenje obveze ODS-u da do 1. kolovoza svake godine dostavi operatoru tržišta plina podatak o stopi gubitaka plina (G_p) za prethodno razdoblje obračuna gubitaka za svaku hidrauličku cjelinu distribucijskog sustava.

Isto tako, vezano uz razmjenu informacija za novi model raspodjele predlaže se dopuna članaka 70. do 72. Mrežnih pravila i dodavanje novih članaka 72a. i 72b. kojima se propisuju obveze ODS-u i organizatoru zatvorenog distribucijskog sustava o svakodnevnoj dostavi podataka o isporučenoj količini plina ili omogućavanja pristupa podacima o isporučenoj količini plina za prethodni plinski dan, kao i po isteku mjeseca za svaki plinski dan prethodnog mjeseca, operatoru tržišta plina. Navedena obveza odnosi se na obračunska mjerna mjesta tarifnih modela od TM6 do TM12 te od TM1 do TM5 s ugrađenim plinomjerom i drugom mjernom opremom s povećanim brojem funkcija od standardne izvedbe koja ispunjava zahtjev za mjerenje u toku dana.

Nadalje, predlaže se novi članak 72c. kojim se operatoru tržišta plina propisuje obveza, do petog radnog dana u tekućem mjesecu, omogućiti ODS-u i organizatoru zatvorenog distribucijskog sustava pristup podacima o raspodjeli dnevno preuzete energije plina za svakog pojedinog opskrbljivača plinom u pojedinoj bilančnoj skupini po svakom izlazu iz transportnog sustava koji je ujedno i ulaz u distribucijski sustav tog ODS-a i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava, za svaki pojedini plinski dan prethodnog mjeseca. Također, u istom članku propisuje se obveza operatoru tržišta plina da do petog radnog dana u tekućem mjesecu omogući pristup podacima o raspodjeli dnevno preuzete energije plina, i to opskrbljivaču plinom za sva obračunska mjerna mjesta preko kojih opskrbljuje krajnje kupce, kao i njegovom voditelju bilančne skupine za sva obračunska mjerna mjesta preko kojih opskrbljuje krajnje kupce koji su posredni članovi te bilančne skupine, za svaki plinski dan prethodnog mjeseca.

Ako ODS i organizator zatvorenog distribucijskog sustava, odnosno opskrbljivač plinom ili voditelj bilančne skupine, imaju saznanja da podaci o isporučenoj količini plina za pojedini plinski dan prethodnog mjeseca, za obračunska mjerna mjesta s dnevnim mjerenjem, nisu valjani, imaju obvezu o istome obavijestiti operatora tržišta plina i ODS-a odnosno operatora zatvorenog distribucijskog sustava, u roku od jednog radnog dana od omogućavanja pristupa podacima o raspodjeli dnevno preuzete energije plina. Operator tržišta plina i operator distribucijskog sustava odnosno operator zatvorenog distribucijskog sustava, potom provjeravaju podatke u registru obračunskih mjernih mjesta i podatke o očitavanju obračunskih mjernih mjesta, te ako utvrde pogrešku u podacima, provode korekciju tih podataka, i to u roku od tri radna dana od omogućavanja pristupa podacima o raspodjeli dnevno preuzete energije plina. U tom slučaju, operator tržišta plina dužan je izraditi korekciju podataka o raspodjeli dnevno preuzete energije plina.

Članci 72a. i 72b. počinju se primjenjivati stupanjem na snagu izmjena i dopuna Mrežnih pravila, odnosno od 1. listopada 2019. godine, kako bi se omogućilo uvođenje novog modela raspodjele energije plina, ali samo u dijelu razmjene informacija među sudionicima na tržištu. Puna primjena novog modela raspodjele, čiji rezultat je osnova za obračun naknade za korištenje transportnog sustava i za obračun naknada propisanih Pravilima o organizaciji tržišta plina („Narodne novine“, broj 50/18), prema Prijedlogu izmjena i dopuna Mrežnih pravila započinje 1. travnja 2020.

2) UTVRĐIVANJE KVALITETE PLINA

Prijedlogom izmjena i dopuna Mrežnih pravila usklađuje se utvrđivanje kvalitete plina s novim predloženim rokovima objave podataka, a prema Prijedlogu izmjena i dopuna Mrežnih pravila transportnog sustava o utvrđenoj kvaliteti plina koju provodi OTS, kako slijedi:

- propisuje se vremenski rok objave podataka od strane ODS-a i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava prema kojem su dužni nakon isteka svakog polumjesečnog razdoblja objaviti na svojoj mrežnoj stranici privremene podatke o količinski ponderiranoj srednjoj donjoj ogrjevnoj vrijednosti za polumjesečno razdoblje, za svaki ulaz u distribucijski sustav koji nije dio skupnog izlaza iz transportnog sustava te za ulaze u distribucijski sustav koji su dio skupnog izlaza iz transportnog sustava,
- propisuje se vremenski rok objave podataka od strane ODS-a i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava prema kojem su dužni nakon isteka svakog mjesečnog razdoblja za to i sva prethodna mjesečna razdoblja objaviti na svojoj mrežnoj stranici pregled parametara kvalitete plina i pregled konačnih podataka o donjoj ogrjevnoj vrijednosti,
- propisuje se sadržaj pregleda konačnih podataka o donjoj ogrjevnoj vrijednosti za svaki ulaz u distribucijski sustav koji nije dio skupnog izlaza iz transportnog sustava te za ulaze u distribucijski sustav koji su dio skupnog izlaza iz transportnog sustava,
- propisuje se vremenski rok i minimalan sadržaj objave pregleda parametara za obračun isporučenog plina od strane ODS-a i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava nakon isteka svakog mjesečnog razdoblja.

Odredbe Mrežnih pravila kojima se propisuje objava podataka o kvaliteti plina usklađuju se s odredbama Prijedloga izmjena i dopuna Mrežnih pravila transportnog sustava radi implementacije novog sustava kontinuiranog uzimanja uzoraka putem kromatografa na transportnom sustavu, kao i obveze ODS-a i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava u dijelu koji se odnosi na objavu podataka o kvaliteti plina i parametara kvalitete plina na svojim mrežnim stranicama.

Isto tako, unaprijeđene su odredbe članka 67. Mrežnih pravila kojima se detaljnije pojašnjava postupanje kod dostave podataka o utvrđenim parametrima kvalitete plina, odnosno detaljnije se objašnjava postupak podnošenja prigovora krajnjeg kupca na zaprimljene podatke.

3) IZMJENE VEZANE UZ ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PROSTORNOM UREĐENJU I ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GRADNJI

Radi usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji, Prijedlogom izmjena i dopuna Mrežnih pravila predviđene su odgovarajuće promjene u dijelu propisivanja uvjeta priključenja na način da se uvodi jedinstveni postupak u kojem će se utvrđivati i posebni uvjeti i uvjeti priključenja, što znači da će se zahtjev za utvrđivanje i posebnih uvjeta i uvjeta priključenja podnositi istovremeno jednim zahtjevom.

S obzirom na navedeno, predlaže se izmjena izraza „energetski uvjeti“ s izrazom „uvjeti priključenja“, uvodi se definicija za izraz „posebni uvjeti“, dopunjuje se odredba koja se odnosi na uvjete priključenja, te se propisuje način podnošenja zahtjeva za posebne uvjete i/ili uvjete priključenja.

Također se propisuje rok važenja posebnih uvjeta i/ili uvjeta priključenja u skladu sa zakonima koji propisuju prostorno uređenje i gradnju.

Isto tako, predlaže se usklađenje instrumenta pravne zaštite u dijelu posebnih uvjeta i/ili uvjeta priključenja na distribucijski sustav.

4) OSTALE IZMJENE

Ugovor o distribuciji plina

Vezano uz ugovor o distribuciji plina, detaljnije i jasnije su napisane odredbe članka 54. Mrežnih pravila, kako bi se naglasila važnost sklapanja tog ugovora prilikom promjene opskrbljivača, odnosno prilikom sklapanja ugovora o opskrbi plinom. Konkretno, predlaže se da ugovor o distribuciji plina sklapaju operator distribucijskog sustava i korisnik sustava najkasnije do datuma početka isporuke plina krajnjem kupcu sa kojim korisnik sustava ima sklopljen ugovor o opskrbi plinom. U slučaju da je korisnik sustava sklopio ugovor o opskrbi plinom te započeo isporuku plina krajnjem kupcu na distribucijskom sustavu bez sklopljenog ugovora o distribuciji plina, predlaže se propisivanje odredbe o plaćanju naknade za korištenje distribucijskog sustava operatoru distribucijskog sustava, i to u iznosu umnoška energije plina raspodijeljene korisniku sustava za razdoblje u kojem korisnik sustava nije imao sklopljen ugovor i iznosa tarifnih stavki važećih u istom razdoblju, uvećanih za 300%.

U istom članku se mijenjaju odredbe stavka 4. te se brišu odredbe stavaka 5. do 7. te se na taj način ukida obveza formiranja popisa obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca, kao priloga ugovoru o distribuciji, a iz razloga što su predmetni podaci dostupni kroz registar obračunskih mjernih mjesta, a čije je vođenje, ažuriranje i dostava informacija o promjenama detaljnije propisano Prijedlogom izmjena i dopuna Općih uvjeta za opskrbu plinom.

Očitavanje plinomjera i/ili druge mjerne opreme i dostava podataka korisniku sustava

Predlaže se izmjena odredbe članka 68., stavka 5., na način da se operatoru distribucijskog sustava omogućuje tromjesečno ili šestomjesečno očitavanje i za obračunska mjerna mjesta krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji ne koriste opskrbu u obvezi javne usluge. Predloženom izmjenom izjednačava se obveza očitavanja obračunskih mjernih mjesta svih krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo, bez obzira koriste li opskrbu u obvezi javne usluge ili su ugovorili opskrbu plinom na tržištu. Prijedlog je da navedena izmjena stupi na snagu 1. svibnja 2020., odnosno s početkom primjene novog modela raspodjele utvrđene energije plina na izlazima iz transportnog sustava.

Unaprjeđene su i jasnije propisane odredbe članka 68. Mrežnih pravila vezane uz očitavanje plinomjera i/ili druge mjerne opreme i dostavu podataka na način da se u stavcima 7. do 9. predložilo dodavanje obveze dostavljanja očitavanja krajnjim kupcima na njihov zahtjev. Na predloženi način se javnom sektoru omogućava ispunjenje obveze sukladno članku 21. Zakona o energetskej učinkovitosti („Narodne novine“, broj 127/14 i 116/18), odnosno omogućava mu se pristup podacima o očitavanju koji mora dostavljati u informacijski sustav za gospodarenje energijom (ISGE).

5) PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prijedlogom izmjena i dopuna Mrežnih pravila u prijelaznim i završnim odredbama predlaže se stupanje na snagu pojedinih odredbi Mrežnih pravila, a sve u cilju pravovremene pripreme za punu primjenu novog modela raspodjele energije plina, i to:

- od 1. listopada 2019. razmjena podataka o potrošnji plina na obračunskim mjernim mjestima sa dnevnim mjerenjima koje će ODS-ovi dostavljati OTP-u,
- od 1. travnja 2020. raspodjela energije plina preuzete na ulazu u distribucijski sustav i zatvoreni distribucijski sustav koju će provoditi operator tržišta plina na način propisan važećim Mrežnim pravilima transportnog sustava i Prijedlogom izmjena i dopuna Mrežnih pravila, kada prestaju važiti odredbe vezane uz postojeći model raspodjele energije.

Slijedom svega navedenog, Prijedlog izmjena i dopuna Mrežnih pravila upućuje se na savjetovanje sa zainteresiranom javnošću.